

DEALBREAKERS: JONGE AANWAS IN GEORGANISEERDE DRUGSCRIMINALITEIT VOORKOMEN

artikel voor de VNG-nieuwsbrief Zorg + Veiligheid, januari 2022

Voorkomen dat jongeren in de georganiseerde drugscriminaliteit belanden, door jongeren te laten inzien wat de nadelen van ‘snel geld verdienen’ zijn. Dat is waarmee vijf gemeenten samen met het RIEC Den Haag, RSIV, OM en de Zorg- en Veiligheidshuizen in politie-eenheid Den Haag de komende twee jaar aan de slag gaan. Het project wordt gefinancierd door het RIEC met behulp van incidentele middelen, de zogenaamde BOTOC-middelen (Brede Offensief tegen Georganiseerde Ondernijvende Criminaliteit).

Chrissie van der Meijden, regionaal projectleider Dealbreakers, licht toe: “In heel de eenheid zien we het fenomeen van jonge aanwas in de georganiseerde drugscriminaliteit. Op basis van opgestelde ondernijvingsbeelden heeft het RIEC een uitvraag onder gemeenten in de eenheid gedaan voor deelname aan Dealbreakers. Begin dit jaar zijn lokale projectleiders gestart in Delft, Gouda, Leidschendam-Voorburg, Leiden en Zoetermeer, met het uitvoering geven aan één of meerdere pijlers van het project.”

Verbinding tussen sociaal-, onderwijs- én veiligheidsdomein

Onder het mom van ‘voorkómen is beter dan vóórkomen’ wordt in het project Dealbreakers nadrukkelijk de verbinding gelegd tussen het sociaal- en veiligheidsdomein en het onderwijs. Van der Meijden: “Veel gemeenten hebben preventief beleid. Maar dit beleid is vaak gericht op na het eerste politiecontact. Terwijl je dit contact juist vóór wilt zijn.” Het sociaal- en veiligheidsdomein vinden elkaar steeds vaker. Maar uit recent onderzoek in de eenheid naar het voorkomen van jonge aanwas in de georganiseerde drugscriminaliteit blijkt dat het onderwijs nog onvoldoende benut wordt, terwijl zij een belangrijke signalerende en interveniërende rol heeft. “We zagen dat veel gemeenten nog zoekend zijn in hoe je het onderwijs kunt betrekken. Met Dealbreakers richten we ons hier dan ook nadrukkelijk op.”

Pijlers onderwijs en vrijetijdsbesteding

Het project heeft drie belangrijke pijlers. De eerste pijler richt zich op doorlopende leerlijnen in het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en hoger onderwijs. Van der Meijden: “Concreet houdt het in dat we bij scholen op een leuke manier ophalen of het onderwerp leeft bij hun leerlingen. Zijn er signalen van gebruik en/of handel? Op basis van wat hier naar voren komt zetten we een samengesteld pakket aan interventies in. Dat kan voorlichting zijn door HALT of Leerlingalert, maar we richten ons bijvoorbeeld ook op ouders. Er is een doorlopende leerlijn die per school kan worden aangepast aan de signalen en behoefte. We kijken daarbij ook naar wat er landelijk al is uitgerold en effectief is.” De tweede pijler wordt meer landelijk aangevlogen en focust zich op bewustwording van jeugdigen tijdens hun vrijetijdsbesteding, door ook op plekken waar zij in hun vrije tijd komen aandacht te vragen - middels onder andere online op sociale media kanalen - voor de keerzijde van de georganiseerde drugscriminaliteit. “Daarnaast werken we aan online aandacht hiervoor, door de inzet van influencers. We zijn op dit moment in gesprek met bekende youtubers, vloggers en tv-persoonlijkheden. Op die manier bereiken we de doelgroep beter dan via de bekende overheidskanalen.”

Pijler repressie

Ten derde wordt in Dealbreakers gewerkt aan repressie. “We kunnen vertellen dat criminaliteit niet loont, maar moeten dat ook echt gaan laten zien. De huidige repressieve aanpak is niet altijd even bevredigend. Zo is het dealen van drugs vaak lastig te bewijzen en blijft het bij een veroordeling voor drugsbezit”, vertelt Van der Meijden. Binnen Dealbreakers gaat het Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden daarom samen met het Openbaar Ministerie, reclassering, advocatuur en rechtspraak kijken welke alternatieve afdoeningen er ontwikkeld kunnen worden. De eerste gedachten gaan uit naar een intensief reclasseringsprogramma met een duur van zes tot twaalf maanden. Het Zorg- en Veiligheidshuis Hollands Midden zorgt daarnaast voor een netwerk van ervaringsdeskundigen die mee denkt op de interventies die ingezet worden. Had hen dit destijds geholpen de juiste keuze te maken? Ten slotte zorgt Dealbreakers indien nodig voor korte lijnen met de Ondernijvingstafel van het RIEC, zodat kostbare spullen die onrechtmatig verkregen zijn afgepakt kunnen worden.

Focus op het voortgezet onderwijs in Delft

Delft is één van de gemeenten die Dealbreakers als kans zag om zich meer te richten op de 'voorkant'. Yara Bakx, onderdeel van de bestuurlijke aanpak van ondermijning van de gemeente Delft en betrokkene bij Dealbreakers in Delft: "We willen voorkomen dat jongeren afglijden en terecht komen in de criminaliteit. We richten ons met Dealbreakers in Delft in eerste instantie op het versterken van de signalerende en interveniërende rol van het voortgezet onderwijs. De JGZ-regisseur van het programma Regie op Preventie speelt hier een belangrijke rol in. De regisseur is de schakel tussen de VO-scholen en de externe partijen die training op het gebied van preventie verzorgen, zoals HALT.

HALT geeft voorlichtingen op scholen over verschillende veiligheidsthema's, waaronder ondermijning. Ook gaan we aan de slag met het weerbaarder maken van jongeren, het begeleiden van ouders en het ondersteunen van docenten bij het signaleren en het opvolging geven van eventuele signalen. Als we dit alles goed van de grond krijgen, willen we in de toekomst uitbreiden naar het basisonderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en eventueel het hoger onderwijs."

Opbrengsten voor de hele regio

Van der Meijden is in gesprek met de Universiteit Leiden en de Hogeschool van Leiden om de interventies die ontwikkeld worden binnen Dealbreakers te onderzoeken op effectiviteit. "We willen het goed doordacht hebben. Zo gaan we ons ook buigen over de vraag wanneer we iets lokaal doen, en wanneer iets (boven)regionaal bij de Zorg- en Veiligheidshuizen en/of het RIEC", aldus Van der Meijden. Uiteindelijk willen de deelnemende partners aan Dealbreakers voor alle 27 gemeenten in de eenheid een handreiking ontwikkelen met informatie over de werkzame elementen die elke gemeente lokaal kan toepassen.

Meer informatie?

Meer informatie over Dealbreakers? Neem contact op met Chrissie van der Meijden via: c.van.der.meijden@leiden.nl. Voor meer informatie over de aanpak in Delft kunt u contact opnemen met Yara Bakx via: ybakx@delft.nl.